

INDEX ORGANICUS

A-Á

Alkotmánybíróság, 1990-től működő magyar alkotmánybírói testület.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Alkotmánybíróság, 1990-től működő magyar alkotmánybírói testület.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Amerikai Egyesült Államok Kábítószerellenes Hivatala (DEA = Drug Enforcement Administration) Az Amerikai Egyesült Államokban 1973-ban alapított a szövetségi kormány alárendeltségében működő rendvédelmi szervezet, melynek fő feladata a kábítószer bűnözés megelőzése és visszaszorítása.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Államvédelmi Hatóság (ÁVH) a 288 009/1948.BM. rendelet önállósította a testületet, amely határrendészeti, folyamrendészeti, légiközlekedési és a Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hatóság (KEOKH) szervezetekből állt. A testület hatáskörét jelentősen kiszélesítette a 288 010/1948.BM. rendelet, amely már lehetővé tette az állam szempontjából állgályosnak minősített személyek kiltitását, rendőrhatalósági felügyelet alá helyezését is. Az Államvédelmi Hatóság vidéki szervezetekkel is rendelkezett. Az Államvédelmi Hatóságot a belügyminisztérium alárendeltségéből a 4 353/1949.MT. rendelettel 1949. XII. 28.-ai hatállyal a minisztertanács közvetlen alárendeltségébe helyezték. Az Államvédelmi Hatóságba integrálták a honvédelmi tárca katonai főcsoportfőnökségét, valamint a honvéd határőrséget. Az ÁVH nyolc főosztállyal működött, vidéki szervezetét pedig 1941-ben a megyerendszerhez igazították, 1952-ben pedig létrehozták a belső karhatalom új részlegét is. 1953-ban az ÁVH és a BM összevonásával a belügyi tárca látta el az államvédelmi, határőrizeti, karhatalmi, rendőri, büntetés-végrehajtási, légtolalmi és tűzoltósági feladatokat a belügyi tárca hagyományos közigazgatási teendőit pedig a minisztertanács vette át. Az 1953-as átszervezés nyomán az ÁVH és a BM egyesített szervezete 15 osztállyal működött. Az 1953. évi szervezetegyesítés nyomán az Államvédelmi Hatóság megyei szervezetit is egyesítették a megyei rendőri, büntetés-végrehajtási légtolalmi és tűzoltóság szervezetekkel, oly ódon, hogy azokat a megyénként létrehozott belügyi főosztályok irányítása alá helyezték. Nagy Imre miniszterelnök 1956 október 28.-ai rádióbeszédében jelentette be az Államvédelmi Hatóság megszüntetését. Az 1956/35.Tvr. az államvédelmi szervek megszűnése nyomán az állam külső és belső biztonsága elleni bűncselekmények nyomozását a rendőrség hatáskörébe helyezte.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

B

Belügyminisztérium az első független magyar kormány óta — a GYURCSÁNY, majd BAJNAI kormány kivételével — folyamatosan létező tárca, amely a közigazgatásért, a rendvédelemért és minden olyan ügyért volt felelős, amely nem tartozott más tárcák kompetenciájába. A GYURCSÁNY és a BAJNAI kormány időszakában a belügyminisztériumból a rendvédelem irányítására hivatott szervezeti egységeket az igazságügyi tárcához telepítették és az igazságügyi minisztériumot átkeresztelték igazságügyi- és rendészeti minisztériummá. Az első független felelős magyar kormány belügyminisztere SZEMERE Bertalan volt, aki e tisztséget 1848. IV. 7.-étől 1848. IX. 12.-éig töltötte be. Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc belügyminisztériuma a Helytartónácsi Hivatalból, — amelynek hatáskörébe a városrendészet az egészségügy az oktatás az alapítványok az árvák ügyeivel való foglalkozás stb. tartozott — valamint a országgyűlési ügyekkel foglalkozó Magyar Udvari Kancelláriából fejlődött ki. A belügyi tárca a mindenkor magyar kormányok egyik legfontosabb tárcája volt. A belügyminisztérium épület-együttese a dualizmus és a két világháború közötti időszakban — a honvédelmi és a pénzügyi tárca épületeivel megegyezően — a Budai Várban álltak. A második világháború után azonban — amikor a Budai Vár megszűnt Magyarország hatalmi centrumaként működni — mindhárom tárcát a főváros belvárosában helyezték el. A belügyminisztérium a József Attila utca és a Roosevelt-tér által határolt háztömb épületeit kapta meg, amely épületegyüttes egyik épülete korábban bankszékházként működött. A belügyminisztérium szervezete dinamikusan fejlődött. Az ügyek csoportja szerinti szervezeti egységekből állt. A polgári magyar állam első belügyminisztériumának 1848-1849-ben elviékben 4 gyakorlatilag 3 osztálya volt. Az úgynevezett országlásztati osztály az országgyűléshez és az országgyűlési választásokhoz kapcsolódó teendőket volt hivatott ellátni. A közigazgatási osztály a közigazgatási egységek, alapítványok, örökösödési ügyek, névváltoztatások a ki-, és bevándorlók ügyeit intézte. A rendőri osztály a közcsend és a belbéke fenntartására volt hivatott. Eredetileg nemzetőrségi osztályt is terveztek, azonban az országgyűlés a testületet a miniszterelnök közvetlen felügyelete alá rendelte, a miniszterelnök pedig a tes-

tület irányítására Országos Nemzetőrségi Haditanácsot hozott létre, amely önálló országos szervezet volt és 6 osztállyal működött. A szervezeti egységeket permanens módon módosították. A minisztérium élén a belügyminiszternek közvetlenül alárendelt szervezeti egység állt, amelyet különböző korokban különböző módon hívtak (elnökség, kabinet, titkárság stb.) A pártállam kialakítása kapcsán a belügyminisztérium közigazgatás irányítási teendőit áttelepítették a minisztertanácshoz, és a belügyi tárcába koncentrálták a rendvédelmi és állambiztonsági feladatokat. A rendszerváltás után helyreállt a tárca eredeti hatásköre.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

Borsodchem RT 1963 óta működő Észak-Magyarország-i vegyipari vállalat.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Büntetés-végrehajtás Az igazságügyi tárcának alárendelt, a büntetés-végrehajtási intézmények őrzését és az ott raboskodók felügyeletét hivatott ellátni az 1867-1945 között fegyőr testületnek nevezett polgári fegyveres őrtestület.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

E-É

Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) A második világháború után életre hívott, a Föld országainak többségét magába foglaló politikai szervezet, amely a nemzetközi feszültségek enyhítése érdekében tevékenykedik.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Első Magyar Pest-Fiume Hajógyár Társaság 1865-ben a fiumei Stabilimenti Technico leányvállalataként alapított hajógyár 1871-ig működött.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Entente (ANTANT) az Anglia és Franciaország között 1904. IV. 8-án Londonban aláírt szerződés, az *Entente Cordiale* (a.m. Szívvelyes Egyetértés) szóból származik, általában a szövetségi rendszer (*antant hatalmak* = Nagy-Britannia és Franciaország) és a körükük csoportosult országok együttes megnevezése.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Evidenzbüro Az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének hírszerző szervezete. 1850. XII. 22-én a Generalquartiermeisterstab (GQMSt) azaz főszállásmesteri stáb által kibocsájtott Nr. 2178 Cirkular-Erlass (körlevél)-el hozták létre a szervezetet. A HABSBURG Monarchia haderejének a szervezetében 1848 előtt létezett a Marschbüro nevű iroda, melynek feladatköréhez tartozott többek között az idegen haderők nyilvántartása. A Marschbüro irodavezetője is a főszállásmesteri stáb főnökének az alárendeltségébe tartozott. 1849 júniusában hozták létre az uralkodó saját műveleti irodáját (Operationskanzlei), amely a hadügyminisztérium elnöki osztályán belül működött. Ezen iroda vette át a korábbi Marschbüro-tól az idegen haderőkről vezetett nyilvántartást. Az uralkodó műveleti irodája 1850 augusztusáig működött, 1850 novemberében pedig a helyébe lépett az Allerhöchsten k.k. Zentral-Operationskanzlei (Legfelsőbb cs.kir. Műveleti Iroda), melynek a keretében hozták létre a Kundschaftssektion (hírszerző szekció) nevű szervezetet, amelynek a feladatkörét alkotta az idegen haderők nyilvántartása. Az Evidenzbureau létrehozásával a hírszerző szekció megszűnt, így az Evidenzbureau első szolgálati utasításában meghatározták, hogy háború esetén a Legfelsőbb cs.kir. Műveleti Iroda külön részlegeként tevékenykedjen. 1854-től azonban az Evidenzbüro teljesen önállóvá vált a haderőn belül. 1857-ben pedig a Generalquartiermeisterstab azaz a főszállásmesteri stáb főnökének az alárendeltségébe került. Miután 1860-ban — a HABSBURG-birodalom alkotmányos átalakítási kísérletének a részeként — újra létrehozták a hadügyminisztériumot, az Evidenzbureau az Evidenzbureau részévé vált 1861. III. 10-ei hatállyal, azonban az idegen haderőkről vezetett nyilvántartás tekintetében továbbra is a főszállásmesteri stáb számára tartozott beszámolási kötelezettséggel. 1867. I. 1-től — az újból létrehozott hadsereg-főparancsnokság szervezetébe tagolták az Evidenzbureau-t. Mivel azonban 1868. I. 15-én feloszlatták a hadsereg-főparancsnokságot, ezért az Evidenzbureau visszakerült a hadügyminisztériumhoz. Az Evidenzbureau végül 1871-ben a főszállásmesteri stáb utód-szervezete a vezérkar (Generalstab) alárendeltségébe került, mint a vezérkari főnök egyik irodája. Az Evidenzbureau főnökeit ezt követően — mint a többi vezérkari iroda főnökeit is — az uralkodó nevezte ki ezredesi vagy vezérőrnagyi rangban. 1861. III. 10-től az Evidenzbureau-ra vonatkozó új szolgálati szabályzat lehetővé tette, hogy a nyilvántartóiroda közvetlenül tartson kapcsolatot a seregtestek felde-

rító tisztjeivel. 1860. V. 14-én az iroda parancs formájában felhatalmazást kapott arra, hogy békeidőben is folytasson hírszerző tevékenységet. 1861. I. 16-án pedig az egész katonai hírszerzés irányításával az Evidenzbureau-t bízták meg. 1889-ben pedig az Evidenzbureau-hoz telepítették az ellenséges kémtevékenység elleni fellépés hatáskörét. Az evidenzbüro folyamatos és élénk kapcsolatot tartott fenn az Osztrák-Magyar Monarchia katonai attséival, továbbá a kémelhárítás tekintetében a két társország rendőri, pénzügyőri, határőrizeti szervezeteivel, valamint a posta és távírda hivatalokkal. Az I. világháború kirombanását követően létrehozták a hadsereg-főparancsnok alárendeltségében a Nachrichtenabteilung-ot azaz hírszerző részleget, azonban az Evidenzbureau-t ekkor sem szüntették meg, hanem a két szervezet a feladatok megosztásával működött tovább. Az Evidenzbureau-ban a hírszerzés és a megszerzett információk gyűjtése, rendszerezése, értékelése együttesen valósult meg.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

F

Fegyőr testület Lásd Büntetés-végrehajtás.

Magyar Királyi Fiumei Állami Rendőrség. A fiumei városi rendőrséget az 1916/XXXVII.tc.-kel vonták a kormány irányítása alá. A városban működő rendőrség államrendőrségként az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlásáig működött.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószerek ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Fővárosi Rendőrség Lásd Magyar Királyi Fővárosi Állami Rendőrség.

H

Haditengerészet Az Osztrák-Magyar Monarchia hadseregének vízen működő haderőneve, feladata: az ellenség tengeri haderőjének megtörése, a partvidék védelme az ellenséges tengeri haderő ellen, az ellenség partraszállásának megakadályozása, saját szárazföldi csapatok vízi szállításának biztosítása és a tengeri kereskedelem védelme.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Határforgalmi Katonai Felügyelőség A Tanácsköztársaság bukása nyomán a Nemzeti Hadsereg által létrehozott felügyeleti szerv, amelynek az élén a határforgalmi főfelügyelő állt. Feladata az volt, hogy a határon szolgálatot teljesítő fegyveres szervezetek tevékenységét összehangolja és irányítsa. A Határforgalmi Felügyelőség alárendeltségében egy-egy hosszabb határszakaszra kiterjedő kompetenciával több határforgalmi felügyelő tevékenykedett.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Határőrség A Magyar Királyi Vámőrség jogutódaként működött. 1938-ban — a Bled-i egyezmény nyomán a fegyverkezési korlátok oldódásával — a Magyar Királyi Honvédségbe integrálták határhadász csapatnemként. Elődszervezetével megegyezően kettős feladata volt. Nyílt teendőit az országhatár őrzése alkotta, rejtett teendőit pedig az államhatár biztosítása képezte egy esetleges fegyveres konfliktus esetén a magyar fő erők megérkezéséig. A testület nyílt feladatát 5 734 fővel látta el. A légénységi állomány sorozott (kényszertorborzott) katonákból állt. A testület nyílt szervezete négy lépcsős volt. Az államhatár mentén 155 órs működött, amelyeket 70 határügyi tiszt irányított. A határügyi tisztek felett 24 osztály állt, az osztályokat pedig az országos parancsnokság felügyelte. A testület nyílt szervezetében szolgálatot teljesítőket csupán kézi lőfegyverekkel látták el az objektumvédelmi sorozatlövő lőfegyverek kivételével. A testület nyílt szervezetében szolgálatot teljesítő személyi állomány számára rendszeresített fegyverzet típusa megegyezett a Magyar Királyi Honvédségben rendszeresített fegyverzet típusával. A testületen belüli függelmi viszonyok katonaiak voltak, a személyi állomány katonai rangot viselt. A magyar haderő jelentős részét (a gyalog ezredek egyharmadát) a testületben rejtették el határbiztosítási teendők ellátása céljából. 1945 után a honvéd határhadász csapatnemből hozták létre a Honvéd Határőrséget, amely továbbra is a honvédség hadrendjébe tartozott. A Honvéd Határőrség irányítását a „ki-kit győz le” időszakban a magyar baloldal magához ragadta és az ország leg-erősebb katonai erejévé fejlesztette. A Honvéd Határőrség szervezete határhadász őrsökből századokból, illetve zászlóaljakkal állt. A testület vezetését a Határőrség Országos Parancsnoksága látta el. 1949-ben a testületet az Államvédelmi Hatóság kötelékébe integrálták. A köznyelv őket nevezte „zöld ávos”-nak. Az 1956-os forradalom és szabadságharc után a Határőrség — önálló fegyveres szervezetként — BM Határőrség elnevezéssel a belügyi tárca alárendeltségében maradt 2007-ig. 2007-ben a testületet a rendőrségbe integrálták.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én,

Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Határszéli csendőrség A határszéli csendőrség a Magyar Királyi Csendőrség szolgálati ágaként működött. A Magyar Királyság útlevélköteles határszakaszain a zöldhatár őrizetét és a kishatárforgalom ellenőrzését valósította meg a társ határőrizeti szervekkel együttműködve. A miniszterelnök és a belügyminiszter, a honvédelmi, a kereskedelemügyi, a pénzügyi az igazságügyi és a földművelésügyi miniszterrel 1891. VII. 1.-én közösen kiadott határőrizeti utasításban hozta létre a határszéli csendőrség új szolgálati ágát és szabta meg főbb feladatait.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmus kori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetire való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

Honvédelmi Minisztérium A polgári magyar állam első honvédelmi minisztere MÉSZÁROS Lázár volt, aki e tisztséget 1848. IV. 7.-étől 1849. IV. 15.-éig töltötte be. Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc idején létrejött első független magyar kormány óta létező tárca, amely a haza védelméért felelős minisztériumként a haderőt irányítja, 1867-től Magyar Királyi Honvédelmi Minisztérium elnevezéssel. 1918. X. 31.-től, a Károlyi-kormány létrejöttétől a tárca elnevezése Hadügyminisztérium, majd 1920. III. 15.-től visszaállították a tárca elnevezését Magyar Királyi Honvédelmi Minisztériumra. A katonai állományú személyek a pártállam létrejöttéig függetlenül attól, hogy hol teljesítettek szolgálatot — a testőrségek, a koronaőrség és a képviselőházi őrség kivételével — a honvédelmi tárcához tartoztak. Ebből fakadóan a magyar rendvédelmi testületek közül a Magyar Királyi Csendőrség személyi állományának tagjai személyükben a honvédelmi tárcához tartoztak. Ügyeik intézése céljából a honvédelmi minisztériumban külön osztály működött. A honvédelmi tárca hagyományosan a Budai Várba települt. A pártállam idejében azonban a Margit híd pesti hídfőjénél létesített új épületegyüttesbe költözött, ahol azóta is működik.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

I

Igazságügyi Minisztérium A polgári magyar állam első igazságügyi-minisztere DEÁK Ferenc volt, aki e tisztséget 1848. IV. 7.-étől 1848. IX. 11.-éig töltötte be. Az első felelős magyar kormány tárcája volt az Igazságügyi minisztérium, amelyet a kiegyezést követően újra létrehozta és napjainkig működik, bár a GYURCSÁNY-BAJNAI kormány időszakában a belügyi tárca rendvédelmi szervezeti egységeit áttelepítették az igazságügyi minisztérium szervezetébe. Az igazságügyi tárcát pedig átkelesztették igazságügyi- és rendészeti minisztériummá. 2010 után azonban ismét önálló tárcaként működik a magyar államparátusban.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetire való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

K

Katonai határőrvidék Az Adriától Bukovináig terjedő területsáv, amelyen katonai közigazgatás keretei között élő lakosságból létrehozott ezredek védelmezték a Habsburg-birodalmat a török becsapásokkal szemben. Az itt élő családok férfitagjai közül egy fő adómentes földhasználat fejében katonai szolgálatot volt köteles teljesíteni. Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc során a határőrvidék magyar ajkú ezredei a szabadságharc mellé álltak, ezért a forradalom leverését követően ezen ezredek feloszlatták. A többi ezredet a kiegyezés nyomán 1872-ben oszlatták fel a katonai határőrvidék ezredei működési területén lévő lakosság életviszonyainak a polgári életbe történő visszaintegrálása az 1880-as évek második feléig tartott. Ezzel zárult az a több évszázados múlta visszatekintő vita, amely az uralkodó és a magyar országgyűlés között fennállt a katonai határőrvidéket illetően. Az országgyűlések ugyanis rendszeresen kérték az uralkodót, hogy a katonai határőrvidék vármegyei közigazgatás alól kivont területét adja vissza a vármegyék számára. Az uralkodók ezt az igényt minden esetben jogosnak ítélték meg, azonban a végrehajtást a török veszély elmúlását követő idősakra tolták ki.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárörizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Közös Pénzügyminisztérium Az Osztrák-Magyar Monarchia két társországa a külügyi és a hadügyi tevékenységét közösen intézte, mely tevékenység pénzügyi fedezetének az intézését szolgálta a közös pénzügyminisztérium. A közösügyi tárcák költségvetéseit a közös pénzügyminisztérium terjesztette elő a két társország országgyűlései számára, majd a költségvetések jóváhagyását követően a közösügyi tárcák kiadásainak a kezelését valósította meg. A közösügyi tárcák vezetői a közös minisztertanács állandó résztvevői voltak.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárörizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hatóság (KEOKH) 10 000/1930.BM.rendelettel hozták létre. A belügyi tárca háttérintézményeként működött, önálló hatáskörrel szorosan együttműködve a rendőrséggel. A Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hatóság első vezetője dr. FOLYOVICZ József belügyminisztériumi osztályfőnök volt. Elődszervezetét 1925. VI. 1-én Külföldieket Ellenőrző Hivatalként hozták létre.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

L-Ly

Landwehr a véderő azon része, amely az Osztrák-Magyar Monarchia Osztrák Császárságában állomásozó és az osztrák kormánynak is alárendelt könnyű fegyverzetű egységekből állt, valamint a sorozott személyi állománya az Osztrák-Czászárság örökös tartományainak lakosai közül került ki.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárörizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Landsturm az Osztrák-Magyar Monarchia Osztrák Császárságában a véderő tartalékként működő népfelkelés.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárörizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Legfelsőbb Bíróság Lásd Magyar Királyi Kúria

Ludovika Akadémia a dualizmus és a két világháború közötti időszakban a Magyar Királyság katonatisztjeinek képzését megvalósító felsőoktatási intézmény.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

M

Magyar Államrendőrség Az 1945-ben újjáalakuló magyar rendőrség neve Magyar Államrendőrség. E szervezetbe integrálták a feloszlatott Magyar Királyi Csendőrség feladatkörét is. A Magyar Államrendőrség megnövekedett feladataiból következően a létszáma is gyarapodott. A személyi állományt az MKP szimpatizánsaival töltötték föl, így a testület kommunista befolyás alá került. Mivel pedig a csendőrség feloszlatása nyomán a magyar rendvédelem legerősebb testületévé vált, ez lényegében az MKP magyar rendvédelem feletti uralmát jelentette. Ez a helyzet jól illett az MKP „szalámi taktikájába”.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Államvasutak (MÁV) a magyar állam tulajdonában álló vasútvonal és vasúti járműpark, valamint karbantartó részlegekből és az ezekhez tartozó objektumokból, továbbá a vasúti közlekedést elősegítő szervezetekből állt. A Magyar Államvasutakat BAROSS Gábor államminiszter emelte világszínvonalra.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Magyar Királyi Állami Rendőrséget (1919-1931) az 5 047/1919.ME.r. hozta létre 1919.X.1.-én. Az egységes magyar államrendőrség létrehozásának azonban már voltak dualizmuskori előzményei is. A trianoni békediktátum utáni magyar rendőrséget a Magyar Királyság állami- (fővárosi rendőrség és határrendőrség) és a városi rendőrségeinek az összevonásával hozták létre, a belügyi tárca közvetlen irányítása alá helyezve. Hatósági területe a városokra és a határállomásokra terjedt ki. Feladatát működési területén a közbiztonság védelme alkotta bűnügyi, közrendvédelmi és igazgatásrendészeti teendők ellátása által. A trianoni békediktátum utáni Magyar Királyságban a Magyar Királyi Állami Rendőrség létszáma (12 000 fő) megegyezett az első világháború előtti városi rendőrségek létszámával (12 000 fő). A testületet 1931-ben — szervezeti módosításokkal egybekötve — átkeresztelték Magyar Királyi Rendőrségre. A Magyar Királyi Rendőrség 1945-ig működött, amikor helyébe a Magyar Államrendőrséget hozták létre, a Magyar Királyi Rendőrségben működő határszéli rendőri kirendeltségek helyett pedig határrendőrséget állítottak fel, amely 1945 és 1949 között működött. A Magyar Államrendőrségre ruházták a feloszlatott Magyar Királyi Csendőrség hatáskörét és működési területét 1945-ben, ezzel a magyar rendvédelmi testületek között monopóliumhelyzetbe került. A Magyar Államrendőrséget később egyszerűen rendőrségnek nevezték. 1949-ben pedig a belügyi tárca irányítása alatt álló Magyar Határrendőrséget — a Honvéd Határőrséghez hasonlóan — az Államvédelmi Hatóság kötelékébe integrálták. Ezzel Magyarországon egyetlen rendőri szervezet működött a rendőrség.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Belügyminisztérium Lásd Belügyminisztérium

Magyar Királyi Csendőrség (1881-1945) katonailag szervezett közbiztonsági őrtestület, melynek belső függelmi viszonyai katonaiak voltak, a személyi állomány katonai rendfokozatot viselt. A testületet az 1876-ban a közös hadseregtől a Magyar Királyi Honvédséghez áthelyezett erdélyi csendőr kerületből fejlesztették ki. Mivel a csendőrök személyükben katonának minősültek, így a honvédelmi tárca felügyelete alatt álltak. A szervezet azonban — mint rendvédelmi testület — a belügyi tárca kompetenciájába tartozott. A testület hatásköre, a városok kivételével, az ország egész területére kiterjedt. Kiváló hatásokkal ténykedett. Működési területén olyan kitűnő közbiztonsági állapotot hozott létre, majd tartott fenn, amelyet a megszüntetése óta még nem sikerült elérni. Diszlokációját a decentralizáltság, metodikáját a megelőzés jellemezte. Személyi állományának mintegy 90 %-a közterületi szolgálatot látott el valamilyen formában. A testület jogosultságai és kötelezettségei nem voltak kiterjedtebbek a társ rendvédelmi testületeknél. A személyi állományának ellátmánya — néhány jelentéktelen specifikumtól eltekintve — megegyezett a közigazgatás, illetve a társ rendvédelmi testületek munkatársainak ellátmányával. Az 1945. és 1949. között zajló „ki-kit győz le” politikai csatározások részeként szüntették meg a testületet. Ebből fakadóan a szervezet társadalmi megítélése a harmadik évezred elején is differenciált. A testületnek önálló hatósági jogköre nem volt. A testületet két ízben hozták létre illetve szüntették meg. Felállításának mindkét esetben rendvédelmi szakmai okai, megszüntetésének pedig deklaráltnak politikai okai voltak.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Darabont Testőrség (1904-1919) Ferenc József testőrségei közül a legkésőbb, 1904-ben jött létre. Feladatát a Budai Vár Királyi Palotájának őrzése és díszelgési teendők ellátása alkotta. A darabont testőrség személyi állománya legénységi tagjainak utánpótlása a haderő sorozott állományából került ki tovább szolgálói forma alkalmazásával. Laktanyájuk a vár alatt az Attila utcában állt. Ez a laktanya vált az 1920-ban létesített Magyar Királyi Testőrség laktanyájává. A testület 1920-ig működött, részt vett gróf KÁROLYI Mihály és HORTHY Miklós őrzésében is, majd a nemesi testőrség maradványaival az 1920-ban újonnan létrehozott Magyar Királyi Testőrségbe integrálták a két korábbi testőrség maradványait. A testület létszáma 49 fő katonai rangot (tisztek és altisztek) viselő és 15 fő kiegészítő feladatot ellátó személyből állt. A testőrség első kapitánya báró FEJÉRVÁRY Géza tábornagy volt. A testület tisztí karával szembeni elvárások és a nyugdíjazási rendszer azonos volt a Magyar Királyi Nemesi Testőrségével.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

Fiumei Magyar Királyi Állami Rendőrség. A fiumei városi rendőrséget az 1916/XXXVII.tc.-kel vonták a kormány irányítása alá. A városban működő rendőrség államrendőrségként az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlásáig működött.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

Magyar Királyi Folyamőrség (1921-1939) A folyamőrség előtörténete az Árpád-házi királyok naszádosainak szervezetéig nyúlik vissza. A török hódoltság időszakában a Habsburg-hatalom a naszádosokat a sajkásokkal váltotta fel. A török kiűzése után pedig — a katonai határőrvédék részeként — létrehozták a Titeli Sajkás Kerületet, amely 1848-igműködött. 1850. november 30.-án létrehozták a Császári Királyi Flottilla Hadtestet, amely 1866-ig működött, majd 1871-ben felállították a Császári Királyi Haditengerészetből kikülönített budapesti tengerészeti különítményt, amelynek a hatásköre kiterjedt a Magyar Szent Korona alá tartozó hajózható folyó és állóvizekre. A budapesti különítmény által irányított flottilla maradványaiból hozták létre a Magyar Királyi Folyamőrséget. A folyamőrség létrehozását 1921. év január 3.-ai minisztertanácsi ülésen döntötték el. A testület felállításának az időpontját 1921. március elsejével határozták meg. A folyamőrség létrehozásáról az 1922/XIV.tc. rendelkezett, melynek a végrehajtását a 122 295/1922.BM. rendeletben foglaltak biztosították. A folyamőrség vízi rendészeti teendők végzésére létrehozott önálló rendvédelmi testületként a belügyi tárca folyamrendészeti osztályának a felügyelete alatt állt. Rejtett feladatát a trianoni békediktátum által felszámolt dunai flottilla maradványainak működtetése alkotta. Nyílt szervezetének létszáma 2 420 főt tett ki, amelyben a fegyveres szolgálatot ellátók létszáma az 1 620 főt nem haladhatta meg. A folyamőrség személyi állománya katonai rendfokozatot viselt, a belső függelmi viszonyok katonaiak voltak. A legénységi állományt kényszertoborzás (sorozás) útján biztosították. A testület számára önálló egyenruhát rendszeresítettek. A testület személyi állománya tagjai számára a Magyar Királyi Honvédségnél is használatos fegyverzetet rendszeresítették. A folyamőrség élén a révfőkapitányság állt. A révfőkapitányság 13 révkapitányságot irányított. A révkapitányságok alárendeltségében pedig 9 révkirendeltség működött. Szükség esetén — a kapitányságok alárendeltségében — révőrségeket is létre lehetett hozni ideiglenes jelleggel. A folyamőrség rejtett részét 1939-ben beolvasztották a Magyar Királyi Honvédségbe honvéd folyamerők néven. A testület nyílt részét a hatáskörrel együtt — a területi illetékesség figyelembe vételével — átadták a Magyar Királyi Csendőrségnek, illetve a Magyar Királyi Rendőrségnek.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Magyar Királyi Fővárosi Állami Rendőrség (1872-1919) Óbuda, Buda és Pest egyesítésével létrehozott Budapest Fővárosi Rendőrséget az 1872/XXXVI.tc.-el a kormány közvetlen felügyelete alá helyezték ideiglenesen, majd véglegesen az 1881/XXI.tc.-el. A kormány a felügyeletet a belügyi tárca által gyakorolta. Az 5 047/1909.ME.r. a fővárosi rendőrséget is — a többi városi rendőrséghez hasonlóan — beolvasztotta az újonnan létrehozott Magyar Királyi Állami Rendőrségbe. A Magyar Királyi Állami Rendőrség a fővárosi rendőrség egyenruháját és rangrendszerét vette át.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Határőrség Lásd Határőrség

Magyar Királyi Határrendőrség az 1903/VIII.tc. alapján 1906. I. 15.-től 1918-ig a dualizmus összeomlásáig működött a központi államhatalom közvetlen alárendeltségében. Tevékenységének döntő hányadát a Magyar Királyság ütvételek köteles határszakaszain fejtette ki. Szervezetének és személyi állományának döntő többsége ezeken a határszakaszokon volt megtalálható. A testület — néhány száz fős — mérsékelt személyi állománnyal működött, önálló rangrendszerrel és egyenruhával rendelkezett. A határőrizet klasszikus hármass feladatrendszeréből elsősorban a határforgalom ellenőrzését és a határrend betartását valósította meg. A zöldhatár őrzését pedig a határszéli csendőrséggel közösen végezte. A testület a magyar határőrizet koordináló szerepét is betöltötte, szükség esetén a határőrizeti teendők ellátására bevonhatta a határmenti vármegyék és városok területén működő rendőrségek személyi állományát is. A kivételes hatalom időszakában a Magyar Királyi Határrendőrség különleges feladatokat kapott az Osztrák-Magyar Monarchia haderejével való együttműködés tekintetében, amelyet a katonai határőrizeti utasításban konkretizáltak. A magyarországi rendőrségek államosításával a határrendőrség maradványait a Magyar Királyi Állami Rendőrségbe integrálták.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Honvéd Határvadászok (1938-1945) Lásd Határőrség

Magyar Királyi Honvédelmi Minisztérium Lásd Honvédelmi minisztérium.

Magyar Királyi Honvédség (1848-1849 és 1867-1945) a véderő azon része, amely 1867 és 1918 között az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királyságában állomásozó és a magyar kormánynak is alárendelt könnyűfegyverzetű egységekből állt, valamint a sorozott személyi állománya a Magyar Szent Korona alá tartozó területen élő lakosság közül került ki. A Magyar Királyi Honvédség magasabb egység parancsnokságokkal nem rendelkezett, a közös hadsereg magasabb egység parancsnokságainak az alárendeltségébe tartozott. A Magyar Királyi Honvédségben a vezényleti nyelv a magyar volt. Az egyenruha nemzeti díszítő elemeket hordozott. A Magyar Királyi Honvédségben az uralkodói elhatározások a honvédelmi miniszter eljegyezésével hatályosulhattak. Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása nyomán a Magyar Királyi Honvédség a trianon utáni Magyar Királyság haderejévé vált, azonban a magyar haderőt 1919. VI. 9-től HORTHY Miklós altengernagy hadügyminiszter felhívása nyomán Magyar Nemzeti Hadsereg névvel illették, amelyet 1920. IV. 1-től Magyar Királyi Nemzeti Hadseregre változtattak, majd 1922-ben visszatértek a Magyar Királyi Honvédség elnevezésre. A két világháború közötti Magyar Királyság hadereje már rendelkezett magasabb egységparancsnokságokkal és a fegyverkezési egyenjogúságot kimondó 1938. évi bled-i egyezmény nyomán lehetőség nyílt a magyar véderőnek a kor színvonalán álló technikai eszközökkel való ellátásá-

ra is. A honvéd illetve honvédség kifejezés az 1848-1849-es szabadságharc időszakából ered. A Magyar Királyi Honvédség a polgári magyar állam véderő szervezete volt. Magyarország szovjet megszállását követően mivel a királyság államformájáról a köztársaság államformájára tért át Magyarország, ezért az ország haderejének elnevezése honvédségre változott. A kiépülő pártállamban a magyar haderő elnevezését Magyar Néphadseregre változtatták, amely elnevezés a rendszerváltozás után a magyar hagyományokra visszanyúlva Magyar Honvédségre változott.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárörizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Igazságügyi Minisztérium Lásd Igazságügyi Minisztérium.

Magyar Királyi Képviselőházi Őrség (1912-1945) A testületet 1912-ben állították fel (1912/LXVII.tc. a képviselőházi őrség felállításáról). Feladatát az országház őrzése és védelme mellett a képviselőház tagjai és a hallgatóság körében a rend fenntartása, valamint protokoláris, díszelgői tevékenység ellátása alkotta. Az országgyűlés elnökének az alárendeltségében állt. A testületet a végrehajtó hatalom szervezetétől elkülönítették, annak nem volt alárendelve. 1945-ben Nemzetgyűlési Őrségként működött tovább, majd az ÁVH vette át teendőit anélkül, hogy a jogszabállyal létrehozott testület feloszlásáról jogszabály született volna.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határörizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

Magyar Királyi Koronaőrség 1790-ben hozták létre. A Budai Királyi Palotában a Magyar Szent Korona és a koronázási jelvények számára állandó őrzési helyet alakítottak ki, amelyet a Magyar Királyi Koronaőrség őrzött. A testületet 1849-ben — a Magyar Királyi Nemesi Testőrséghez hasonlóan — feloszlatták, mivel személyi állományának jelentős része az 1848-1849-es magyar forradalom és szabadságharc időszakában belépett a honvédségbe. A koronaőrséget ismét 1861-ben az uralkodó utasítására állították fel. A testület 1945-ig működött. A koronaőrség létszáma az évszázadok során többször változott. Az 1872-ben érvénybe lépett szabályozás szerint a Magyar Királyi Koronaőrség létszáma 50 fő volt: parancsnok és helyettese, számvevő vagy kezelőtiszt, a szolgálat szervezést és ellenőrzést végző szakaszvezetők vagy tizedesek 3-5 fő, 40 fő koronaőr, és 2 fő dobos vagy kürtös. Ezen felül a testület tisztí-, illetve házi szolgálai státuszokkal is rendelkezett. Az utolsó szabályozás az őrszolgálatot adók létszámát 23 főre csökkentette. (1928/XXV.tc. a Szent Korona és a hozzá tartozó drágaságok gondviseléséről.)

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határörizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

Magyar Királyi Kúria a XVI-XVII. századtól Magyarország legfelsőbb bírósága, melyet a kiegyezés után az 1868/LIV.tc.-kel újjászervezték mivel a neoabszolutizmus alatt a nem láthatta el feladatát. Az újjászervezett kúria 1949-ig működött, majd a pártállam időszakában ismét megszakadt működése, végül a rendszerváltást követően 2012. I. 1-vel Magyarország Alaptörvénye intézkedett többek között a kúria működésének újrakezdéséről is.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Nemesi Testőrség. A testületet Magyar Nemesi Testőrség néven 1760-ban Mária Terézia alapította. A testület székhelye Bécsben volt. A testőrpalotát a pártállam időszakában ideológiai megfontolásokból fakadóan eladták, a befolyt összeget pedig az osztrák kommunista mozgalom támogatására fordították. Ferenc József a testületet — az 1848-1849-es forradalom és szabadságharcban betöltött szerepe miatt — ugyan feloszlatta, azonban a kiegyezés nyomán újra létrehozta Magyar Királyi Nemesi Testőrség névvel, bár a koronázási ünnepségen még huszárok helyettesítették a testőröket. Mivel Ferenc József egyszemélyben töltötte be az Osztrák Császárság és a Magyar Királyság legfőbb közjogi méltóságait mindkét állam testőrségei óvták személyét és közvetlen környezetét. Egyedül a Magyar Királyi Nemesi Testőrség tagjai voltak azonban jogosultak arra, hogy a védelmét mindenütt ellássák. A Magyar Királyság területén az uralkodót ugyanis csak magyar testőrség védelmezhetette. A Magyar Királyi Darabont Testőrség azonban csupán a királyi szálláshelyek őrzésére volt hivatott. Az uralkodó magyarországi utazásai során a védelméért a Magyar Királyi Nemesi Testőrség volt felelős. A testület kapitánya — hasonlóan a többi testőrség kapitányához — a főudvarmesternek volt alárendelve, illetve a szolgálatos szárnységét is adhatta utasítást valamennyi testőrség számára. A testőrök által viselt rangok — amelyek katonai rangok voltak — három rendfokozattal magasabb rendfokozatnak feleltek meg a haderőben. A testőrök ugyan katonák voltak, de sem ők sem a testület nem tartozott a véderő kötelékébe. A testőrségek kiadásait az udvari költségvetésből fedezték. A testőrségek témája nem tartozott a közös ügyek közé. Az udvartartás költségeit a magyar állam mindig az osztrák állam által biztosítottal megegyező összegben állapította meg. A testőröket ugyan a haderő szervezeteinek önként jelentkező tagjai közül választották ki, meglehetősen magas követelményeket támasztva, azonban azoknak akik a testőrségekhez kerültek a haderővel a jogviszonyuk megszűnt. Ők két nyugdíjra váltak jogosulttá. Az egyik nyugdíjat a véderőben eltöltött szolgálatuk, a másik nyugdíjat pedig a testőrségnél eltöltött szolgálatuk alapján kapták. A testőrök azonban visszakerülhettek a haderőhöz, például ha hadi szolgálatra kérték magukat. A katonai és a testőri szolgálati idő azonban nem volt összevonható. A testőrök pedig kiemelt juttatásokban részesültek. A Magyar Királyi Nemesi Testőrségnek megalakulásakor 47 fő tiszti rendfokozatú és 45 fő kiegészítő feladatot ellátó (orvos, portás, szolga, loápoló stb.) tagja volt. A parancsnoki kar élén a testőrkapitány állt. Az első parancsnok gróf HALLER Ferenc tábornok volt (1867-1875). A monarchia felbomlásával a testület működése megszűnt. Utódszervezete a HORTHY Miklós kormányzó által felállított Magyar Testőrség volt.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetbe való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

Magyar Királyi Nemzeti Hadsereg Lásd Magyar Királyi Honvédség

Magyar Királyi Pénzügyminisztérium Az első független felelős magyar kormány rendelkezett pénzügyminisztériummal, melyet a kiegyezés nyomán ismét felállítottak, azóta lényegében megszakítás nélkül működött 2010-ig. Az első magyar pénzügyminiszter KOSSUTH Lajos volt, aki e tisztséget 1848. IV. 7.-étől 1848. IX. 12.-éig töltötte be.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Pénzügyőrség (1867-1945-) a pénzügyminiszter felügyelete és irányítása alatt tevékenykedő testület, amely feladatait fegyveresen látta el azzal a céllal, hogy az ország pénzügyi és gazdasági rendjét védelmezze, a legfontosabb feladatai közé tartozott a csempészet és a pénzügyi törvények és szabályok áthágásának megakadályozása. Működési területe lefedte az ország teljes területét. Legkisebb szervezeti egysége a pénzügyőr szakasz volt. Több szakaszt irányított egy pénzügyőr biztosi kerület. Egy vármegyében pedig több pénzügyőr biztosi kerület működött. A pénzügyőrséget vármegyénként a pénzügyi tárca komplex középszintű irányító szervei, a pénzügyigazgatóságok irányították. E mellett a testület vezetése céljából a pénzügyi tárcan belül is működött egy pénzügyőrségi osztály. A Pénzügyminisztérium alá tartozó Magyar Királyi Pénzügyőrség 1945-től Magyar Pénzügyőrség néven működött, feladata a pénzügyőri és vámőri hatósági feladatok ellátása volt, e szervből 1953-ban kivált a vámügyeket ellátó Vámőrség, majd ismét összevonva 1963-ban felállították a Országos Pénzügy- és Vámőrséget, 1966-tól Vám- és Pénzügyőrség néven működött 2010-ig, amikor a Vám- és Pénzügyőrséget egyesítették az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatallal. Az új szervezet elnevezése Nemzeti Adó- és Vámhivatal.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószerek-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Rendőrség 1931-1945-ig működött. A Magyar Királyi Állami Rendőrség elnevezését — szervezetmódosításokkal egybekötve — a 6500/1931.ME.r-el Magyar Királyi Rendőrségre változtatták. 1931-ben megszüntették a 7 kerületi főkapitányságot, amelyek alárendeltségébe a városi kapitányságok tartoztak. A kerületi főkapitányságok helyett a budapesti és a vidéki főkapitányságot hozták létre. A Budapesti Rendőr-főkapitányság alárendeltségébe az akkor még kis Budapest kerületi rendőrségei és az agglomerációba tartozó frekventált települések rendőrségei tartoztak. A vidéki főkapitányság alá pedig a városi rendőrségek (1942-ben 89) és a határszéli rendőr kirendeltségek (1942-ben 13), valamint a kárpátaljai működési területtel rendelkező Határvidéki Rendőrség (1942-ben hét kirendeltséggel), továbbá az 1939-ben létrehozott révkapitányságok (1942-ben 7 révkapitányság) tartoztak. A korábbi vidéki főkapitányságokkal megegyező működési területű és székhelyű körzeti szemléllő központokat alakítottak ki 1931-ben az új vidéki főkapitányság alárendeltségében. A Magyar Királyi Rendőrség mindkét főkapitánysága a belügyi tárca közvetlen felügyelete és irányítása alatt állt. Ekkor szüntették meg az országos főkapitányságot is, amely az országos főkapitány frankhamisításban játszott szerepéből fakadóan sohasem került kiépítésre.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

A Magyar Királyi Testőrség 1920. VIII. 10. – 1944. X. 15. -ig működött. A Magyar Királyi Nemesi Testőrség és a Magyar Királyi Darabont Testőrség maradványaiból hozták létre. Feladatát a kormányzó és közvetlen környezetének védelme alkotta. HORTHY Miklós elfogásakor — aki a testőrségét az ellenállás beszüntetésére utasította — kezdetben a felbőszült németek a testőrök likvidálását fontolgatták. Később azonban a Szent László Hadosztályba helyezték a testőrök egy részét. A Magyar Királyi Testőrség gyalogos és lovas részből állt. A gyalogos rész alabárdos és székely (Észak-Erdély visszacsatolása után) szakaszból, valamint puskás századból állt. A testőrség lovas része lovastestőr-szakaszból és a testőrséghez csatolt spanyol lovas iskolából állt. A második világháború során a testőrséget megerősítették egy testőr lövész zászlóaljjal is, amely egy puskás és egy nehézfegyveres századból állt. Megerősítésként pedig három Nimród harcjárművet is kapott a zászlóalj. A testület teljes létszáma — a segédszeméllyel együtt — 450 főt tett ki. A testőrség legénysége sorozott állományból állt. A tiszti karral szemben támasztott kvalifikációk és a tiszti karba való bekerülés feltételei alapvetően megegyeztek a dualizmus-kori elődszervezeteknél alkalmazottakkal.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Magyar Királyi Vám- és Adóőrség 1872-ben jött létre a katonai határőrvidék feloszlása kapcsán és a területnek a polgári közigazgatásba történő átvezetése időszakában működött, majd 1886-ban egyesítették a Magyar Királyi Pénzügyőrséggel.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmus-kori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetbe való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

Magyar Királyi Vámhivatalok A kiegyezéskor a magyar kormány a császári adminisztráció mintájára létrehozta a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium felügyelete alá tartozó magyar vám- és adóhivatali rendszert. 1872-re Magyarországon a vámhivatalokat az adóhivataloktól szétválasztották. Négyféle vámhivatal működött, fő- és mellékhatval, mindkét hivataltípusban megkülönböztettek első és másodosztályú vámhivatalt is. A vámhivatalok országos szakmai felügyeletét ugyan a budapesti első osztályú fővámhivatal látta el, azonban emellett a pénzügyminisztériumban is működött vámhivatali osztály, illetve a pénzügyigazgatás középfokú szervezeteinél a vármegyénként szervezett pénzügyigazgatóságoknál is dolgoztak vámhivatalnokok azoknál a vármegyéknek, amelyeknek a területén működött vámhivatal. A vámhivatalok egymástól a vámjárási jogkörük tekintetében tértek el. Az első osztályú fővámhivatalok rendelkeztek a legkiterjedtebb vámjárási hatáskörrel. A magyarországi pártállam kiépülésének részeként a vámhivatalok elvesztették önállóságukat, egyesültek a pénzügyőrséggel. Az új szervezet neve Vám- és Pénzügyőrség lett, amely 2010-ig működött, ekkor a testületet összevonták az adóhivatallal. Az egyesített szervezet új elnevezése Nemzeti Adó- és Vámhivatal.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti

Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Vámőrség (1921 VIII.25. – 1932. X.1.) a testület a trianoni békediktátum után a magyar határok őrzésére és védelmére létrehozott fegyveres szervezetként működött. A Magyar Királyi Vámőrség alap szervezeti egységei az őrsők voltak. Az őrsöket a szakasparancsnokságok, a szakasparancsnokságokat pedig a kerületparancsnokságok irányították, a szervezet élén a Magyar Királyi Vámőrség Felügyelősege állt. A Magyar Királyi Vámőrség szervezetében 7 kerületparancsnokság, 52 szakasparancsnokság és 101 őrsparancsnokság működött. A Magyar Királyi Vámőrség feladatát 4 041 főnyi személyi állománnyal látta el. A testület légénységi állományát úgynevezett kényszertoborzás (sorozás) útján biztosították. A Magyar Királyi Vámőrség — a határok védelme céljából — a testületi létszám feletti katonai erőt 1928-ig — a Szövetségekkel való Ellenőrző Bizottság magyarországi jelenléte miatt — nem lehetett elrejtetni. Később azonban a Magyar Királyi Vámőrség, majd a jogutódja a Magyar Királyi Határőrség rejtésében állomásozott az államhatár mentén a magyar ezredek egyharmada 1938-ig a Bled-i egyezmény megszületéséig. A testület belső függelmi viszonyai katonaiak voltak, a személyi állomány katonai rendfokozatot viselt. A testület nyílt szervezetében szolgálatot teljesítőket csupán kézi lőfegyverekkel látták el az objektumvédelmi sorozatlövő lőfegyverek kivételével. A testület nyílt szervezetében szolgálatot teljesítő személyi állománya számára rendszeresített fegyverzet típusa megegyezett a Magyar Királyi Honvédségben rendszeresített fegyverzet típusával.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Nemzeti Hadsereg Lásd Magyar Királyi Nemzeti Hadsereg

N-Ny

Népfelkelés az Osztrák-Magyar Monarchia véderejének magyarországi kiegészítő fegyveres ereje. Feladata volt a közös hadsereg és a Magyar Királyi Honvédség támogatása.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárörizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

O-Ö

Osztrák-Magyar Bank 1878-ban létesült magánintézmény, amely az Osztrák-Magyar Monarchiától monopóliumot kapott az aranyalapú korona kibocsátására, mely 1900-ra az egyetlen törvényes fizetőeszközzé vált a dualisztikus államalakulatban. Az I. világháború után az ANTANT felügyelete alá vonta a pénzügyintézetet, valamint Ausztriának és Magyarországnak megtiltották, hogy közös pénzt bocsássanak ki. A korábbiakban az Osztrák-Magyar Monarchia bankjegykibocsátási monopóliumával rendelkező pénzügyintézet tevékenysége Ausztria területére szorult vissza ahol 1921-ben megkapta az Osztrák korona kibocsátási monopóliumát am a schilling 1924. évi bevezetésekor a pénzügyintézetet már felszámolták.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határörizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

Önkormányzati rendőrség A település elöljáróságának az alárendeltségében és anyagi függésében működő rendőrség. Általában a működési szabályzatukat az önkormányzat hagyja jóvá, a testület tagjai pedig többnyire önkormányzati alkalmazottak. Magyarországon önkormányzati rendőrségek a falvak tekintetében a Magyar Királyi Csendőrség létrehozásáig, azaz 1881-ig a városok tekintetében pedig a magyarországi rendőrségek államosításáig azaz 1919-ig működtek.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárörizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

R

Rendőri Büntetőbíróság 1935-ben hozták létre a Magyar Királyi Rendőrség kötelékében a kihágások egyszerűsítéséről szóló rendelet nyomán a közlekedési kihágások elbírálására hivatott Rendőri Büntetőbíróságokat.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

V-W

Varsói Szerződés 1955. V. 14.-én jött létre a közép-kelet-európai országok katonai-védelmi-politikai szervezeteként szovjet indítatásra. A szervezet 1991. II. 25.-én megszűnt.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Vám- és Pénzügyőrség Lásd Magyar Királyi Vám- és Pénzügyőrség.

Vörös Hadsereg. A Tanácsköztársaság hadereje.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Vörös Őrség a magyar Tanácsköztársaság időszakában a rend védelmére életre hívott fegyveres szervezet, amely egyúttal a Vörös Hadsereg kiegészítő részeként is működött. Terroralukulatai antihumánus cselekedeteket követtek el. 1919.VIII.3.-án a PEIDL-kormány szüntette meg a 6/1919.BM.rendelettel.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.*” című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.